

TRADUCCIÓN XURÍDICA E NORMALIZACIÓN EN GALICIA

Martín Ramos Insua

Servizo de Asesoramento Lingüístico
Colexio de Avogados de Santiago de Compostela
linguista@icasantiago.org

[Recibido 08/01/10; aceptado 18/03/10]

Resumo

A tradución xurídica xoga un papel decisivo na carreira normalizadora que o galego xurídico está a vivir en Galicia. A administración xudicial segue a ofrecer unha resistencia maior á doutros sectores da sociedade á penetración do galego debido en parte á súa configuración especial, con competencias alleas á administración galega. Autoridades supraestatais, coma o Consello de Europa, detectan importantes deficiencias canto ao grao de cumprimento dos tratados internacionais en materia de protección das linguas minoritarias. Neste artigo presentamos unha breve análise da situación dos servizos lingüísticos que desenvolven labores de tradución xurídica nos órganos xudiciais galegos. Rematamos coa reflexión de que a tradución xurídica debe asumir obxectivos ambiciosos como son contribuír a establecer un corpus xurídico moderno e favorecer así mesmo o uso normal do galego neste espazo profesional.

Palabras clave: normalización lingüística, tradución xurídica, xustiza, dereitos lingüísticos, servizos lingüísticos.

Abstract

Legal translation plays a key role in the normalising process that Galician legal language is undergoing in Galicia. The legal system is still putting up more resistance than other sectors of society to the use of Galician, partly due to the system's particular situation and dependence from a non-Galician administration. Supranational authorities, such as the European Council, have detected important failures in the implementation of international treaties regarding protection for minority languages. In this paper we present a brief analysis of the Linguistic Services providing legal translation to the Galician

legal administration. The paper closes with the reflection that legal translation must set ambitious objectives such as the creation of a corpus of modern legal language or fostering the normal use of Galician in this professional field.

Keywords: linguistic normalisation, legal translation, Law, linguistic rights, linguistic services.

1. Introducción

As linguas non son froito da inocencia. Poderíamos comezar este traballo preguntándonos por que é necesario traducir ou, mesmo, que textos son susceptibles de tradución en Galicia. Seguramente atoparíamos ao pouco tempo intencións enfrontadas sobre a disxunción de traducir ou asumir certos textos de linguas coa consideración de oficiais nun mesmo territorio. Talvez sexa ese tipo de discrepancia a que nos recorda de cando en vez a elevada carga social inherente ás linguas. Non podemos obviar o factor social como determinante na configuración dun idioma, responsable dos seus éxitos pero tamén dos seus fracasos; doutro xeito non seríamos fieis ao seu percorrido histórico.

Precisamente, coa realidade da nosa conformación sociopolítica de fondo, diriximos este traballo cara a unha análise descritiva e concreta do desenvolvemento dunha disciplina como a tradución nun dominio lingüístico concreto: a lingua do dereito.

2. Marco legal

O artigo 5 do Estatuto de autonomía de Galicia (EAG) establece o carácter cooficial do galego no territorio da comunidade autónoma. A Lei 3/1983, do 15 de xuño, de normalización lingüística (LNL), dispón no seu artigo 4 que o galego, como lingua propia de Galicia, é lingua oficial das institucións da comunidade autónoma, da súa Administración, da Administración local e das entidades públicas dependentes da comunidade autónoma. E engade que tamén o é o castelán, como lingua oficial do Estado.

2.1. Dereitos lingüísticos na xustiza

A LNL¹ establece a oficialidade do galego e o dereito da cidadanía a usalo validamente na administración de xustiza (artigos 7.1 e 7.2). Ademais, desta lei deriva un mandato explícito á Xunta de Galicia para promover de xeito progresivo a normalización do seu uso nesta administración (artigo 7.3).

1. No ámbito territorial de Galicia, os cidadáns poderán utilizar calquera das dúas linguas oficiais nas relacións coa Administración de Xustiza.

---

¹ A Lei de normalización lingüística desenvolve a definición de oficialidade do galego establecida polo Estatuto de autonomía de Galicia (artigo 5) que á vez asumía o mandato do artigo 3.2 da Constitución española: «As demais linguas españolas serán tamén oficiais nas respectivas comunidades autónomas de acordo cos seus estatutos».

2. As actuacións xudiciais en Galicia serán válidas e producirán os seus efectos calquera que sexa a lingua empregada. En todo caso, a parte ou interesado terá dereito a que se lle entere ou notifique na lingua oficial que elixa.
3. A Xunta de Galicia promoverá, de acordo cos órganos correspondentes, a progresiva normalización do uso do galego na Administración de Xustiza.

Malia os preceptos instituídos pola normativa autonómica, o certo é que o marco estatal non adaptou en consonancia a súa normativa específica. En comparación con outros ámbitos, na administración de xustiza subxace unha maior impermeabilidade institucional á hora de adaptar as súas estruturas á realidade plurilingüe do Estado². A Lei orgánica do poder xudicial (LOPX), norma central da regulación da administración de xustiza, establece na súa redacción unha preferencia de uso do castelán por parte do funcionariado xudicial: «usarán o castelán, lingua oficial do Estado» (artigo 231.1). Esta disposición de uso do castelán como lingua habitual só abre a posibilidade de usar outra lingua oficial no suposto de que «ningunha das partes se opuxer, alegando descoñecemento dela, que puiden causar indefensión» (artigo 231.2). Xa que logo, a principal norma xerárquica nesta administración ofrece un dobre condicionamento á liberdade de elección de lingua do persoal xudicial: a preferencia xeral polo uso do castelán e a non oposición das partes por descoñecemento que poida causar indefensión.

Alén dos marcos autonómico e estatal non podemos obviar os mandatos internacionais a respecto dos dereitos da cidadanía ante a Xustiza. En relación co disposto na LOPX, a Carta europea das linguas rexionais ou minoritarias (CELRM)³ recolle, no artigo 9.1 referido á Xustiza, o compromiso do Estado español de «prever que os poderes xudiciais, por pedimento dunha das partes, conduzan o procedemento nas linguas rexionais ou minoritarias». É evidente o cambio cualitativo desta redacción canto á protección da lingua desfavorecida. Neste caso a norma outórgalle inequivocamente preferencia de uso á lingua minoritaria no suposto de o solicitar unha das partes e asemade exige a cláusula condicionante do seu descoñecemento como motivo de indefensión.

Nesta mesma dirección apunta o texto do Plan xeral de normalización da lingua galega, aprobado por unanimidade das forzas políticas no Parlamento de Galicia en setembro de 2004, que recolle como obxectivo prioritario da administración de xustiza «conseguir que a todo cidadán se lle ofrezca a opción a ser atendido en galego e, se o desexar, que todas e cada unha das partes do proceso se desenvolvan nesta lingua».

---

² A Constitución española dispón no artigo 3 do seu título preliminar unha mención específica ao respecto: «A riqueza das distintas modalidades lingüísticas de España é un patrimonio cultural que será obxecto de especial respecto e protección».

³ O Estado español, xunto con outros estados membros, asinou no ano 1992 o compromiso de cumprir co establecido neste texto europeo e posteriormente volveuno ratificar na súa totalidade no 2001.

2.2. Competencia lingüística na xustiza

A lexislación actual esixe, en xeral, o coñecemento das linguas cooficiais do Estado na respectiva comunidade autónoma por parte do seu funcionariado. O artigo 33 da Lei 4/1988, do 26 de maio, da función pública de Galicia, esixe nas probas selectivas que se realicen para o acceso ás prazas da administración autonómica o coñecemento do galego. Non obstante, no caso da administración de xustiza volvemos comprobar que a situación é diferente. Os corpos de maxistratura, xudicatura, fiscalía e secretariado dependen unicamente do Goberno central tal e como recollen o EAG e a LOPX.

Artigo 23.2 do EAG

O nomeamento dos maxistrados, xuíces e secretarios do Tribunal Superior de Xustiza, será efectuado na forma prevista nas leis orgánicas do Poder Xudicial e do Consello Xeral do Poder Xudicial.

Artigo 25 do EAG

Na resolución dos concursos e oposicións para prover os postos de maxistrados, xuíces, secretarios xudiciais, fiscais e todos os funcionarios ao servizo da Administración de Xustiza, será mérito preferente a especialización no dereito galego e o coñecemento do idioma do país.

Con esta normativa como base, a valoración do coñecemento do galego para prover as anteditas prazas só é recoñecida como mérito, polo que na práctica o coñecemento do galego é asumido como un complemento de acceso e nunca como requisito esixible. Este feito resulta clave para entender os pobres avances normalizadores constatados hoxe en día e que máis adiante abordaremos.

A Dirección Xeral de Xustiza, en colaboración coa Secretaría Xeral de Política Lingüística, convoca todos os anos cursos de capacitación lingüística para o persoal de Xustiza. Segundo un informe feito público polo Goberno galego en marzo de 2009 (*Reflexións sobre a xustiza*), aproximadamente un 75% do persoal desta administración acreditaba no ano 2005 un coñecemento medio da lingua galega. Aínda que durante os últimos anos practicamente todo o funcionariado tivo acceso a esta formación, a realidade amosa que esta medida por si soa non reflectiu avances significativos no seu uso real.

2.3. A tradución xurídica nas disposicións normativas

Tanto a CELRM como a Declaración universal dos dereitos lingüísticos (DUDL)⁴ recollen cadansúa disposición específica para posibilitar a publica-

---

⁴ A Declaración universal dos dereitos lingüísticos é un documento asinado en Barcelona en xuño de 1996 pola UNESCO, o club PEN e outras organizacións non gobernamentais co fin de promover os dereitos lingüísticos, especialmente das linguas ameazadas.

ción dos textos lexislativos producidos polo Estado nas linguas oficiais propias dos seus territorios.

Artigo 18.2 da DUDL

Os poderes públicos que teñen nos seus ámbitos de actuación máis dunha lingua territorialmente histórica deben publicar todas as leis e outras disposicións de carácter xeral nestas linguas, con independencia de que os seus falantes entendan outras linguas.

Artigo 10.3 da CELRM

As partes comprométese a facer accesibles, nas linguas rexionais ou minoritarias, os textos lexislativos nacionais máis importantes e aqueles que se refiren en particular aos falantes das devanditas linguas, a menos que xa se dispoña de tales textos doutro modo.

Cómpre destacar que na redacción destas disposicións, a DUDL emprega o verbo imperativo “deber de publicar” mentres que a CELRM recolle a forma verbal “facer accesibles”. Observamos polo tanto un mandato que abre manifestamente as portas á vía da tradución do texto legal. Por outra parte, chama a atención novamente que as disposicións de ámbito estatal e autonómico antes sinaladas non conteñen ningunha definición específica sobre este cometido.

Outra regulación específica introduce a tradución nas actuacións xudiciais con efectos en territorios con linguas oficiais diferentes. A LOPX prevé a tradución de oficio cando as actuacións «deban producir efecto fóra da xurisdición dos órganos xudiciais situados na comunidade autónoma» e abre outras vías de tradución determinadas pola lexislación específica ou ben por solicitude de parte que alegue indefensión.

Artigo 231.4 da LOPX

As actuacións xudiciais realizadas e os documentos presentados no idioma oficial dunha comunidade autónoma terán, sen necesidade de tradución ao castelán, plena validez e eficacia. De oficio procederase á súa tradución cando deban producir efecto fóra da xurisdición dos órganos xudiciais sitos na Comunidade Autónoma, salvo se se trata de comunidades autónomas con lingua oficial propia coincidente. Tamén se procederá á súa tradución cando así o dispoñan as leis ou a instancia de parte que alegue indefensión.

Pola súa parte, a CELRM volve definir este extremo de xeito máis protexcionista. A restrición aos supostos previstos na LOPX queda superada de tal xeito que todo acto orixinado nun procedemento xudicial deberá expresarse na lingua rexional ou minoritaria recorrendo á tradución e á interpretación, por solicitude de parte.

Artigo 9.a).iv da CELRM

As partes comprométese a establecer nestas linguas rexionais ou minoritarias, por pedimento de parte, os actos ligados a un procedemento xudicial, a través de intérpretes e de traducións que non ocasionarán gastos adicionais para as partes interesadas, se for necesario.

3. A xustiza e a normalización en Galicia

A administración de xustiza segue reticente na actualidade ao uso da lingua galega. Practicamente trinta anos despois da aprobación da Lei de normalización lingüística no ano 1983 poucos ou nulos avances se produciron nesta liña. Malia a lenta pero continua superación democrática dun marco legal restritivo e a existencia de directrices internacionais abondo manifestas sobre a protección das linguas máis desfavorecidas, o certo é que as conseguíntes medidas institucionais levadas a cabo non acadaron resultados satisfactorios.

No mes de decembro de 2008 o Consello de Europa fixo público o segundo informe sobre o grao de cumprimento en España da CELRM. Neste novo documento as autoridades europeas seguen a detectar abundantes deficiencias canto ao uso normal do galego na administración de xustiza. O Comité de Expertos puido constatar sobre o terreo a escaseza de medios profesionais para levar a cabo labores de tradución nos xulgados galegos –disponse de 9 tradutores para máis de nove mil procedementos–. As autoridades advirten do case nulo uso do galego por parte de xuíces/as e poñen como exemplo o caso dos xulgados santiagueses, onde o uso do galego por parte do xulgado do social núm. 2 constitúe un caso illado. Tamén se fai referencia neste apartado ás dificultades técnicas debido á inexistencia de textos oficiais traducidos e de programas informáticos en galego.

Especialmente destacable é o referido ás actitudes por parte dos xuíces, onde literalmente se relata: «representantes do sistema xudicial informan de que os xuíces adoptan unha actitude negativa no que respecta ao emprego do galego nos tribunais» (parágrafo 1067). No momento desta avaliación só dez xuíces se amosaron capaces de levar os procedementos no idioma galego e só dez dos 234 fiscais empregaban este idioma.

Canto á formación, as autoridades recoñecen a necesidade de levar a cabo e reforzar os programas de formación específica en galego na linguaxe xurídica (parágrafo 1071). Por outra parte, tamén se reflicte que os estudos xurídicos para avogados e xuíces a nivel universitario se ofrecen principalmente en castelán o que provoca en parte as carencias canto á competencia do galego á hora de exercer a profesión no futuro.

Por último, o Comité de Expertos recoméndalles ás autoridades españolas o seguinte:

- modificar o marco xurídico para que quede claro que as autoridades xudiciais penais, civís e administrativas de Galicia levarán a cabo os procedementos en galego, por pedimento dunha parte;

- promover o proxecto sobre “a disposición positiva e relativa á información” iniciado en 2005;
- tomar as medidas necesarias para incrementar a porcentaxe do persoal da Administración de Xustiza de Galicia, a todos os niveis e, en particular, entre os xuíces/as e fiscais, que pode empregar o galego como lingua de traballo nos tribunais, e
- establecer programas de formación axeitados orientados ao persoal da Administración de xustiza e aos avogados/as.

4. Análise dos servizos lingüísticos que desenvolven tradución xurídica

Neste apartado procuramos achegar unha análise da situación dos servizos lingüísticos (SL) que desenvolven labores de tradución no ámbito da xustiza. Para iso valerémonos dos datos obtidos a partir dun cuestionario que lles foi remitido aos propios servizos a finais do ano 2009. Os datos achegados para realizar esta pequena análise tiveron como ano de referencia o 2008.

4.1. Servizos de tradución xurídica e configuración

En Galicia existen na actualidade os seguintes servizos lingüísticos que desenvolven fundamentalmente labores de tradución no eido xurídico:

- Equipo Lingüístico da Dirección Xeral de Xustiza (con sede en Santiago de Compostela) (DXX)
- Equipo Lingüístico do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia (TSXG)
- Equipo Lingüístico da Audiencia Provincial de Lugo (APL)
- Equipo Lingüístico da Audiencia Provincial de Ourense (APO)
- Equipo Lingüístico da Audiencia Provincial de Pontevedra (APP)
- Equipo Lingüístico do Decanato dos Xulgados de Santiago de Compostela (DXSC)
- Equipo Lingüístico do Decanato dos Xulgados de Vigo (DXV)
- Servizo de Asesoramento Lingüístico do Colexio de Avogados de Santiago de Compostela
- Servizo de Tradución da Xunta de Galicia
- Unidade de Tradución do Parlamento de Galicia
- Equipo lingüístico da Secretaría Xeral de Política Lingüística

Os equipos que forman parte da administración xudicial (no TSXG, audiencias e decanatos) foron creados de xeito oficial no ano 2002⁵ momento en que se estableceu a súa relación de postos de traballo na administración da Xunta de Galicia. Non obstante, de xeito xeral, o seu inicio remóntase a primeiros dos anos noventa cunha situación laboral máis inestable baseada nunha serie de convenios asinados entre distintas administracións.

---

⁵ Agás no caso do Equipo Lingüístico do Decanato dos Xulgados de Vigo, que foi creado no ano 2006.

O servizo lingüístico do Colexio de Avogados de Santiago de Compostela naceu no ano 2004 e mantense na actualidade a través de convenios de colaboración asinados anualmente coa Secretaría Xeral de Política Lingüística.

Ademais dos equipos que interveñen directamente no ámbito xudicial, non podemos deixar de mencionar outros servizos lingüísticos que desenvolven labor de tradución xurídica dende outra perspectiva institucional. Referímonos ao Servizo de Tradución da Xunta de Galicia, a Unidade de Tradución do Parlamento de Galicia e o equipo lingüístico da Secretaría Xeral de Política Lingüística.

Canto á súa composición, os equipos lingüísticos das catro audiencias e o da Dirección Xeral de Xustiza están formados por un titulado/a superior lingüista⁶ e un ou máis tradutores/as intérpretes⁷. Os equipos lingüísticos que operan nos dous decanatos contan con cadansúa tradutora e o servizo de asesoramento lingüístico do colexio de avogados compostelán conta cun asesor lingüista.

4.2. Funcionamento

Os equipos lingüísticos existentes na administración xudicial (audiencias e decanatos) funcionan de xeito autónomo no traballo cotián. O equipo lingüístico da Dirección Xeral de Xustiza é o encargado de xestionar e coordinar os traballos realizados en común ademais de distribuír a carga de traballo que de xeito esporádico se poida dar nos outros equipos.

Canto ao seu ámbito de intervención, os equipos lingüísticos das audiencias acollen os xulgados de cadansúa provincia, coa excepción daqueles xulgados que posúen equipo lingüístico propio –Vigo e Santiago–. No caso do equipo lingüístico do TSXG, o seu ámbito de actuación esténdese polos xulgados da provincia da Coruña, á parte das encomendas cotiás que dimanan do propio tribunal superior.

O servizo lingüístico do Colexio de Avogados de Santiago ofrece os servizos de asesoramento a todos os profesionais da avogacía adscritos. Ademais leva a cabo un programa específico de actuacións en materia de normalización do que destacan algúns proxectos como a publicación en galego da revista *Avogacía Compostelá* ou un proxecto de tradución e renovación dos formularios procesuais da práctica da avogacía.

O equipo lingüístico da Secretaría Xeral de Política Lingüística, a través dun convenio co Colexio Notarial de Galicia, é o encargado de traducir os actos xurídicos documentados por solicitude das notarías galegas. No ano 2008 este servizo lingüístico levou a cabo a tradución de 82 documentos dos que a maior parte eran escrituras.

---

⁶ Lingüista: persoal laboral do grupo I, categoría 40

⁷ Tradutor/a intérprete: persoal laboral do grupo III, categoría 52

Nos últimos anos a colaboración entre a Dirección Xeral do Boletín Oficial do Estado e a Consellería de Presidencia da Xunta de Galicia propiciou a tradución ao galego dos principais textos legais publicados neste diario oficial dende o ano 1998. Este labor, aínda que tardío e con algún atraso mellorable nos tempos de produción, pode valorarse como un dos poucos avances importantes nos últimos anos. No exercicio profesional o texto legal vólvese unha ferramenta imprescindible coas consecuencias evidentes que iso supón na práctica. Á vez, dende o punto de vista da normalización terminolóxica este feito pode ofrecer un horizonte con novas posibilidades para o galego xurídico dada a oficialidade asumida para estas publicacións.

4.3. Volume de tradución e demanda

Os labores que desenvolven os equipos lingüísticos na administración de xustiza son os xerais de asesoramento, isto é, tradución e corrección de textos provenientes do ámbito xudicial do seu dominio. O galego e o castelán son os idiomas predominantes nas combinacións lingüísticas das traducións e, esporadicamente, realízase algunha tradución do portugués ao galego. De xeito ocasional, os equipos que contan con técnicos/as lingüistas tamén levan a cabo informes onomásticos por pedimento dalgún órgano xudicial.

Cadro 1: Tradución de documentación xudicial 2008

	Tradución ES>GL			Tradución GL>ES		
	Documentación xudicial	Modelos	Outros	Documentación xudicial	Modelos	Outros
TSXG	79	429	-	166	-	-
APL	64	166	100	33	-	1
APO	17	447	48	41	2	-
DXX	1	32	6	30	1	12
DXSC	48	-	-	188	-	-
DXV	8	5	-	39	-	-

Da análise dos datos obtidos sobre as traducións realizadas no ano 2008, observamos que con respecto á documentación xudicial o número de traducións do galego cara ao castelán son superiores en xeral á dirección inversa. O motivo deste dato atribúese principalmente á necesidade de tradución da documentación xudicial que ha producir efectos fóra da comunidade galega (tal e como recolle o artigo 231.4 da LOPX). Tamén destaca que o maior esforzo de tradución está concentrado no traballo con modelos de uso cotián nos xulgados galegos. Este feito deriva da vella reivindicación de normalizar os modelos

existentes nos programas informáticos Minerva, Libra ou Inforeg como medida básica para posibilitar o seu uso nos xulgados.

Cadro 2: Demanda de servizos de asesoramento por parte de órganos xudiciais 2008

	TSXG	APLU	APPO	DXSC	DXV
Xulgados existentes no ámbito de actuación do SL	Pertencentes á provincia da Coruña, pero o SL traballa fundamentalmente co TSXG	29	54	15	33
Xulgados que demandan servizos de asesoramento con regularidade	4	2	4	4	4
Xulgados que demandan servizos de asesoramento puntualmente	Poucos	27	28	8	15

Os datos obtidos sobre a demanda de servizos de asesoramento por parte dos xulgados galegos evidencian un uso escaso destes servizos. Malia os pobres resultados canto a xulgados que de xeito regular traducen a súa documentación, podemos observar certa potencialidade daqueles que si fan uso puntual do asesoramento lingüístico ofrecido.

4.4. Material de referencia e consulta manexado

Os materiais de referencia específicos para a consulta de terminoloxía xurídica en galego son en xeral escasos e gozan polo de agora de certa vacilación prescritiva. Os materiais terminolóxicos de consulta preferentes proveñen fundamentalmente de institucións profesionais como a *Compilación de terminoloxía xurídica castelán-galego* do Consello da Avogacía Galega ou académicas como o *Vocabulario xurídico-administrativo castelán-galego* da Universidade de Vigo. Tamén se recorre a obras análogas noutras linguas próximas como o portugués ou o castelán.

Nestes momentos estase a traballar na edición do que será o primeiro dicionario xurídico que contará ademais co aval académico do Termigal (Centro de Terminoloxía Científico-Técnica de Galicia).

Na práctica os servizos lingüísticos danlle preferencia de consulta ás obras lexicográficas académicas, principalmente o *Vocabulario ortográfico da lingua galega*, o *Diccionario da Real Academia Galega* ou o *Diccionario castelán-galego da Real Academia Galega*. Ademais da prescrición académica faise imprescindible a consulta doutras obras lexicográficas de elevada consolidación e tradición en Galicia.

De xeito interno os equipos lingüísticos da administración xudicial manexan unha wikipedia na que se establecen criterios lingüísticos comúns. Basicamente eses criterios coinciden coas preferencias normativas explícitas e implícitas das *Normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega*.

5. A tradución xurada

A Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral de Política Lingüística (SXPL), posúe as competencias para xestionar as convocatorias de probas para a habilitación de profesionais da tradución e da interpretación xurada doutras linguas para o galego e viceversa consonte o Decreto 267/2002⁸, do 13 de xuño. Tamén é a encargada de xestionar o Rexistro de Profesionais da Tradución e da Interpretación Xurada.

Para acceder a este rexistro como profesionais existen dúas vías. Por habilitación directa, require estar en posesión dunha licenciatura de Tradución e Interpretación na que se inclúa a superación de 24 créditos de tradución xurídica e especializada para unha combinación de linguas determinada. A outra vía para acceder ao rexistro consiste na superación das probas de habilitación convocadas anualmente pola SXPL. Estas probas inclúen un exame de lingua e outro de dereito que, unha vez superados, dan acceso a un último exercicio de tradución.

O rexistro de profesionais da tradución e da interpretación xurada está accesible na páxina web da SXPL⁹. A finais do ano 2009 contaba con 138 profesionais inscritos. Segundo as linguas de especialidade, a maioría ten como lingua de tradución ao galego o inglés (117) e, en menor medida, o francés (14) e o castelán (7). Este dato pode entenderse pola opción lingüística maioritaria que se cursou na licenciatura de Tradución e Interpretación, vía que ata o de agora é a predominante para acceder a este rexistro.

6. Conclusións

O proceso de normalización na administración de xustiza é lento e non produciu avances significativos dende a instauración da etapa autonómica. As principais causas desta situación podemos atopalas na configuración centralizada desta administración apoiada nun marco xurídico excesivamente conservador e limitador para a plena extensión de uso xurídico das linguas diferentes do castelán. Por outra parte, parece prioritaria a mediación institucional para romper coas inercias estancas adquiridas dende a propia formación xurídica, na que a formación lingüística non está integrada no currículo formativo.

Noutra orde, séguese a constatar a falta de recursos fundamentais para o desenvolvemento profesional do persoal xudicial. A tradución das ferramen-

---

⁸ Este decreto foi modificado recentemente polo Decreto 43/2009, do 26 de febreiro.

⁹ No enlace http://www.xunta.es/linguagalega/rexistro_de_tradutores_e_interpretes_xurados

tas e das aplicacións informáticas coas que se traballa nos xulgados galegos continúa sendo insuficiente. A produción de textos legais en galego, aínda que avanzou notablemente, chega con demora con respecto aos do castelán, o que na práctica decanta novamente a elección. No eido lingüístico, os materiais terminolóxicos específicos seguen sen estar ao nivel esperable.

Como positivo, destacamos a emerxente creación dos servizos de tradución nos órganos xudiciais galegos aínda que quizais esta acción non goce dunha planificación axeitada que complementa outras medidas para aproveitar a súa potencialidade normalizadora. Ademais, tal e como recollen os informes do Consello Europeo, o número de persoal tradutor semella cativoiro de máis para os procedementos existentes.

Concluimos que a tradución xurídica xoga un papel decisivo na normalización do galego dado que debe asumir de seu o obxectivo dobre de contribuír á conformación dun corpus xurídico moderno á vez que debe ser instrumento incentivador da dinamización da linguaxe xurídica.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

- BOE. sd. Constitución española. [páxina web] <<http://www.boe.es/aeboe/consultas/enlaces/documentos/ConstitucionGALLEGO.pdf>> [Consulta: 14/12/2009]
- BOE. 1985. Lei orgánica do poder xudicial: [páxina web] <<http://www.boe.es/boe/dias/1985/07/02/pdfs/A20632-20678.pdf>> [Consulta: 14/12/2009]
- CONSELLO DE EUROPA. 2001. “Carta europea das linguas rexionais ou minoritarias” [páxina web] <http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/text-charter/Charter/Charter_gal.pdf> [Consulta: 14/12/2009]
- CONSELLO DE EUROPA. 2008. “Segundo informe da Carta europea das linguas rexionais ou minoritarias” [páxina web] <http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/EvaluationReports/SpainECRML2_es.pdf> (páxinas 131-133) [Consulta: 14/12/2009]
- GÓMEZ GUINOVART, Xavier e TORRES PADÍN, Ánxeles. 2005. *Vocabulario xurídico-administrativo galego-castelán. Baleirado terminolóxico documentado no Corpus Lingüístico da Universidade de Vigo*. Vigo: Universidade de Vigo (Servicio de Normalización Lingüística). [Dispoñible en liña: <http://webs.uvigo.es/sli/dilega/>].
- GÓMEZ MÉIXOME, A.; GONZÁLEZ MONTAÑÉS, A. (coords.). 2003. *Compilación de terminoloxía xurídica castelán-galego. Formularios básicos de procedemento xudicial*. Santiago de Compostela: Consello da Avogacía Galega.
- XUNTA DE GALICIA. sd. Declaración universal dos dereitos lingüísticos: <http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Ref.int-3_DeclUnivDtosLgtcos.pdf> [Consulta: 14/12/2009]

- XUNTA DE GALICIA. sd. Estatuto de autonomía de Galicia [páxina web] <<http://www.xunta.es/titulo-preliminar>> [Consulta: 14/12/2009]
- XUNTA DE GALICIA. 2004. Plan xeral de normalización da lingua galega: [páxina web] <[http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/PNL22x24_textointegro\).pdf](http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/PNL22x24_textointegro).pdf)> [Consulta: 14/12/2009]

BIBLIOGRAFÍA

- FERREIRA FERNÁNDEZ, A. X., NOGUEIRA LÓPEZ, A., TATO PLAZA, A., VILLARES NAVIRA, L. 2005. *Estatuto xurídico da lingua galega*: Edicións Xerais.
- MONTEAGUDO ROMERO, H. 1999. *Historia social da lingua galega*. Galaxia.

